

CORECTITUDINEA

CORECTITUDINEA

TRADUCERE DIN ENGLEZĂ DE
CRISTIAN PĂTRĂȘCONIU

MICHAEL ERIC DYSON	STEPHEN FRY	TREI
MICHELLE GOLDBERG	JORDAN PETERSON	

Cuprins

O scrisoare de la Peter Munk	7
Interviuri preliminare cu moderatorul Rudyard Griffiths.....	11
Michael Eric Dyson în dialog cu Rudyard Griffiths.....	13
Michelle Goldberg în dialog cu Rudyard Griffiths	23
Stephen Fry în dialog cu Rudyard Griffiths.....	32
Jordan Peterson în dialog cu Rudyard Griffiths.....	42
Corectitudinea politică	53
Interviuri finale cu moderatorul Rudyard Griffiths.....	129
Stephen Fry și Jordan Peterson în dialog cu Rudyard Griffiths.....	131
Michael Eric Dyson și Michelle Goldberg în dialog cu Rudyard Griffiths.....	135
Mulțumiri	138
Despre editor.....	140
Despre dezbaterile Munk.....	141

O scrisoare de la Peter Munk

De când am început Dezbaterile Munk, soția mea, Melanie, și cu mine am fost deosebit de mulțumiți de rapiditatea cu care acestea au atras atenția publicului. Încă de la primul nostru eveniment din mai 2008, am găzduit ceea ce cred că reprezintă unele dintre cele mai interesante dezbateri de politici publice nu doar din Canada, ci din întreaga lume. Concentrându-se asupra unor chestiuni globale, Dezbaterile Munk au abordat o serie de probleme fundamentale, cum ar fi intervenția umanitară, eficacitatea ajutorului străin, pericolul încălzirii globale, impactul religiei asupra politicii globale, creșterea influenței Chinei și declinul Europei. Aceste subiecte interesante au servit drept provocări intelectuale și etice pentru câțiva dintre cei mai importanți gânditori și oameni de acțiune din întreaga lume: de la Henry Kissinger la Tony Blair, de la Christopher Hitchens la Paul Krugman, de la Peter Mandelson la Fareed Zakaria.

Problemele ridicate la Dezbaterile Munk nu numai că au contribuit la creșterea nivelului de conștientizare a acestora de către publicul larg, dar i-au ajutat pe mulți dintre noi să devină mai implicați și, mai mult decât atât, să fie mai puțin intimidați de ideea de globalizare. Este atât de ușor să te închistezi. Este atât de ușor să fii xenofob. Este atât de ușor să fii naționalist. Dar este

greu să mergi către necunoscut. Pentru mulți oameni, globalizarea este, în cel mai bun caz, un concept abstract. Scopul acestor serii de dezbateri este acela de a-i ajuta pe oameni să se familiarizeze mai bine cu lumea noastră aflată într-o schimbare accelerată și să participe cu mai multă lejeritate la dialogul global cu privire la problemele și evenimentele care vor contura viitorul nostru comun.

Nu e nevoie să vă spun că există foarte multe probleme arzătoare: încălzirea globală, sărăcia extremă, genocidul, ordinea financiară fluidă, neclară — acestea sunt doar câteva dintre problemele care contează cu adevărat pentru oameni. Impresia mea — și a membrilor din boardul fundației — este că se înregistrează o scădere a calității dialogului public referitor la aceste chestiuni fundamentale, direct proporțională cu însemnătatea și numărul lor tot mai mare. Încercând să evidențieze cele mai dificile probleme și momentele cruciale ale dialogului global, aceste dezbateri nu numai că prezintă ideile și opiniile unora dintre cei mai străluciți gânditori ai lumii, dar și ajută la cristalizarea cunoașterii și a interesului public, având o contribuție la rezolvarea unora dintre provocările cu care se confruntă omenirea.

De-a lungul vieții, am învățat — și sunt sigur că mulți dintre voi vor împărtăși acest punct de vedere — că provocările scot la iveală ce este mai bun în noi. Sper că veți fi de acord că participanții la aceste dezbateri nu doar că se provoacă unul pe celălalt, ci ne provoacă și pe

fiecare dintre noi să gândim în mod clar și logic cu privire la problemele importante cu care se confruntă lumea noastră.

PETER MUNK (1927-2018),
FONDATORUL FUNDAȚIEI AUREA
TORONTO, ONTARIO

**INTERVIURI PRELIMINARE
CU MODERATORUL
RUDYARD GRIFFITHS**

Michael Eric Dyson în dialog cu Rudyard Griffiths

RUDYARD GRIFFITHS: Avem plăcerea de a sta de vorbă cu celebrul autor Michael Eric Dyson. A scris cărți care au devenit bestselleruri, predă la Georgetown University din Washington, D.C., și realizează emisiuni la NPR, ESPN¹ și la alte posturi de radio și televiziune. Michael, mă bucur să te avem aici, în Toronto.

MICHAEL ERIC DYSON: Mulțumesc pentru invitație.

RUDYARD GRIFFITHS: Aceasta este marea dezbateră culturală a momentului. Sunt sigur că nu subscrii în totalitate la canonul așa-numitei corectitudini politice, dar ce elemente ale ei consideri că reprezintă un progres în societatea noastră?

MICHAEL ERIC DYSON: Uite ce e, cred că oamenii tind să uite că stânga este cea care a inventat corectitudinea politică. Nu așa cum se prezintă ea astăzi, ci ideea că ar trebui să fim atenți și precauți — nu sensibili și

¹ NPR este postul de radio public american, iar ESPN este un post de televiziune specializat în emisiuni sportive. (N.r.)

hipersensibili —, să nu exagerăm sau să scuzăm anumite lucruri pe care le facem. Deci stânga a inventat acest concept, dar el a fost deturnat de dreapta, și acum pare să însemne că toate lucrurile care mă deranjează, dar în legătură cu care nu mai pot fi intolerant, sunt politic incorecte. Nu pot folosi apelative injurioase, nu pot vorbi cu femeile în același fel ca pe vremuri, nu pot să spun lucruri ofensatoare despre evrei sau despre musulmani și așa mai departe.

Deci dreapta spune că oamenii sunt nevoiți să se abțină pentru ca totul să fie „corect politic“. Ei bine, trebuie să fim corecți în privința multor lucruri. Dacă îți vine acasă o factură calculată incorect, o să te superi. Așa că da, vrem corectitudine în multe privințe. Acum, când vine vorba de politică, nu există o măsură exactă, dar așa spune că provin dintr-o comunitate¹ care a argumentat adesea contra curentului tradițional, care a fost în afara parametrilor de protecție ai curentului tradițional. Pe noi, corectitudinea politică ne face să ne gândim că oamenii vor să conserve aceleași fanatisme lipsite de sens care caracterizau pe vremuri națiunea americană.

Partea utilă este să fim critici cu noi înșine, să evaluăm just situațiile, să ne examinăm propria viață și să descoperim cum de am pierdut gustul pentru provocare. După cum știți, predau la universitate, așa că sunt critic față de unele momentele în care

¹ Michael Eric Dyson este afro-american. (N.r.)

oamenii sunt atât de sensibili, încât nu putem aborda subiecte sensibile.

Să zicem că vorbim despre ceva cât se poate de real, precum violența poliției. Voi trage un semnal de alarmă: „Pregătiți-vă. Ne vom confrunta cu asta“. Nu le refuz tinerilor nevoia de a avea un spațiu sigur și de a fi avertizați, dar cred că sala de clasă este un spațiu de învățare robust și cred că uneori trebuie să ne confruntăm cu idei care ne displac. Eu cred în mai mult discurs, nu în mai puțin. Și sunt convins că oamenii trebuie să contracareze discursul prin discurs.

Da, este adevărat că unele discursuri sunt conectate la anumite comportamente discriminatorii și că, prin simpla lor folosire, respectivele discursuri invocă aceste comportamente odioase, dar credința mea este că, alegând să ne confruntăm cu problemele dificile, reușim să facem progrese și putem spune: „Iată, astea sunt lucrurile bune și pe baza lor putem construi ceva“.

RUDYARD GRIFFITHS: Cred că unul dintre argumentele pe care probabil le vei auzi în această seară de la oponenți este respingerea ideii de privilegiu — privilegiul de care ar beneficia tocmai acești oponenți, care sunt albi, bărbați și destul de bine plasați pe scara socială. Și care resping ideea că, într-un sens, vocea lor trebuie înțeleasă în contextul experienței lor istorice, care diferă de, să zicem, experiența istorică a comunității

tale. Ce părere ai de tensiunea, neliniștea și revolta pe care o stârnește această idee?

MICHAEL ERIC DYSON: Incredibil! E foarte surprinzător, nu-i așa, că oamenii care au beneficiat de un privilegiu sunt acum supărați că se menționează acest lucru. Serios? Știți ce mi se pare mie uluitor? Că albi, mai ales, le spun în continuare studenților „fulgi de zăpadă”. Și cine, mă rog, e cel mai mare om alb de zăpadă? Încerc doar să-mi dau seama — unde l-am putea găsi? „Nu, mami, nu ne mai lasă să ne jucăm cu jucăriile în nisip și acum cică trebuie să le împărțim. Dar sunt ale mele!”

Pe cine vrem să păcălim? Ești alb, mascul, apt fizic și heterosexual — în regulă. Eu sunt un bărbat negru. Beneficiez eu de statutul meu de mascul? Desigur, pentru că trăiesc într-o societate dominată de bărbați sau, cel puțin, patriarhală. Nu din punct de vedere numeric, ci ca viziune, ca ideologie și filosofie.

Așa că, dacă voi auzi în seara asta bărbați albi făcând pe fulgii de zăpadă, victimizându-se și plângându-se de privilegiul lor, voi vorbi despre el, dar voi cita un autor faimos, Keyser Söze, care, după cum se știe, a spus că cea mai mare izbândă a diavolului a fost să-i facă pe oameni să creadă că el nu există. *Acesta* este marele privilegiu al celor albi. Cea mai

mare stratagemă a lor este să-l ascundă: „Poftim? Ce avem noi și alții n-au?”

O să-ți spun ce au ei: conduc majoritatea băncilor, majoritatea țărilor, majoritatea universităților — au extraordinar de multe beneficii. Dar oamenii înțeleg greșit: a avea privilegiul de a fi un bărbat alb nu înseamnă că fiecare bărbat alb este un privilegiat. Înseamnă a fi cu un pas în față, a avea un avantaj. În Statele Unite, am avut apartheid, mai cunoscut sub numele de Legile Jim Crow¹, care impuneau, de exemplu, împărțirea cișmelelor în „albe” și „negre” și care distribuiau albilor cea mai mare parte a resurselor — dar asta nu însemna că fiecare persoană albă dispunea de resurse. Nu, însemna că, dacă erai alb, șansele tale de a izbândi erau mai mari.

Dar, într-un fel, acest pas în față, acest avantaj poate să-ți și îngreuneze viața. „Ești alb, *dar* ai dat greș? Ce-i cu tine?” Doar ai pornit cu un avantaj. Ei bine, inegalitatea economică este reală, iar declinul economic care afectează pe toată lumea este real. Deci avem empatie pentru oamenii albi care luptă împotriva vitregiilor sorții. Dar, în același timp, imaginați-vă cât de vitregă era soarta cu cei care nici nu puteau să intre în joc? Babe Ruth² nu a reușit peste șapte sute de lovituri câștigătoare împotriva celor

¹ Legile Jim Crow, în vigoare din 1874 până în 1965, impuneau segregarea rasială în 35 din cele 50 de state din SUA. (N.r.)

² George „Babe” Ruth (1895-1948): jucător de baseball afro-american. (N.r.)

mai buni jucători de baseball. A reușit împotriva celor mai buni jucători de baseball *albi*.

Iar acum vedem că băieții latino și afro-americani sunt la fel de buni ca băieții albi și le fac o concurență foarte dură. Când șansele sunt egale și regulile clare, după cum spune Jesse Jackson¹, băieții albi trebuie să accepte un fapt: „Oh, am fost extrem de avantajați până acum. Am controlat competiția. Nici măcar nu i-am lăsat pe negri în școală, la Harvard, la Yale și la Princeton“. Corect?

Așadar, bărbați albi, cum răspundeți la asta? Ce-o să mai ziceți acum? Se lasă cu resentimente? Desigur, este acel resentiment un indiciu al unei plângeri valide, legitime? Nu. Vă victimizați. Oricine a avut un avantaj și trebuie să renunțe la el o să fie furios, înțelegeți? Cum spun marii rapperi: „Spune-le de ce ești furios, frate.“

Așa că, fără lipsă de respect față de confrății mei, realitatea este că jocul s-a terminat. Ați avut la dispoziție istoria vestică timp de trei-patru sute de ani, ați folosit Iluminismul pentru a justifica asaltul irațional asupra vieții altora. Ați avut sclavagism, ați avut Jim Crow. Ce-i? Ce s-a întâmplat? Pe bune, de ce vă plângeți? Asta e, acum trebuie să împărtășiți.

Știi de tipul care a omorât oameni aici în Toronto, pe Yonge Street, pentru că nu a putut

¹ Jesse Louis Jackson (n. 1941): activist pentru drepturile civile și politician american. (N.r.)

obține o întâlnire cu o fată? Ei bine, învață cum să vorbești cu o femeie. Intră în joc! Fă ce trebuie să facem toți ceilalți. Analizează situația. Inviți o femeie la dans, însă te refuză. Pleci și încerci din nou. Așa ajung cei mai mulți dintre noi să se căsătorească. Asta este natura jocului.

Dar, ca bărbat alb, simți că ai ceva în plus, ai mai multe calități și temeieri pentru a avea acces la Raquel Welch¹. Nu, frate, majoritatea oamenilor nu au așa ceva, da? Deci cred că acest argument este destul de subțire și de inept.

RUDYARD GRIFFITHS: Un alt argument pe care îl vei auzi în această seară este ideea că, punând problematica rasei și genului în centrul discuțiilor politice și afirmând că identitățile oamenilor depind de rasa și de genul lor, se răspândește în societatea noastră un fel de tribalism care face aproape imposibilă cooperarea în vederea unor obiective comune.

MICHAEL ERIC DYSON: Ei bine, noi vrem să fim ca voi, oamenii albi. Îmi pare rău, vrem să fim ca voi toți! Cine a început povestea asta? Nu cred că au început-o băștinașii americani, triburile amerindiene. Nu sunt sigur, dar dacă cercetez istoria, se pare că oamenii albi au inventat rasa. Iar acum, că situația

¹ Raquel Welch (n. 1940): actriță și cântăreață americană, sex-simbol al anilor 1960. (N.r.)

v-a scăpat de sub control și nu mai aveți la dispoziție o narațiune dominantă... acum sunteți supărați?

Nu negrii au inventat rasa. Nu oamenii de culoare au inventat rasa. Nu femeile au inventat genul. Acestea sunt un fel de mlaștini create de oameni, care absorb și îneacă umanitatea noastră. Deci de ce să aducem rasa în discuție? Pentru că suntem constrânși. O, îmi pare rău, dar pun rasa în centrul discuției pentru că poliția continuă să mă ucidă pe străzi. Pentru că încă sunt unii care cheamă poliția la Starbucks. Pentru că, dacă fac un grătar, chemi poliția... Cine aduce rasa în discuție? Eu doar încerc să fac un grătar!

Sau sunt un copil de doisprezece ani din Cleveland și vreau să mă joc cu un pistol de jucărie, dar apari tu și în două secunde mă omori. Cine aduce rasa în centrul acelei discuții? Acum, ce doresc prietenii noștri de dreapta este să ne prefacem că aceste practici și comportamente nu există, să ne prefacem că trăim în ceea ce Gore Vidal a numit Statele Unite ale Amneziei — sau poate Regatul Unit al Amneziei, sau Canada Unită a Amneziei.

Dar nu putem pretinde că aceste lucruri nu există. Nu putem să le facem să dispară doar pentru că ne dorim asta. Hai să nu vorbim despre rasă, clasă și gen, pentru că asta ne dezbină! Cum adică? Până acum, era de la sine înțeles că ceva era alb. Nu trebuia să spună cineva. Nu era nevoie să se anunțe ca alb. Când ești dominant, nu trebuie să anunți. Totul este

ca atare. Când o faci, este exact ceea ce este. După cum spunea marea filosofă Beyoncé Giselle Knowles când i-a înmănat un premiu lui Colin Kaepernick: „S-a spus că rasismul este atât de american, încât atunci când pui în discuție rasismul, pare că pui în discuție America însăși”.

A existat o identificare a Americii cu anumite practici, grupuri, identități tribale. Ce este mai tribal decât o cultură care și-a făcut un cult din individualismul său mitic, din marea sa bărbăție și din masculinitatea sa? Și dacă acea bărbăție s-a dovedit a fi toxică sau deficitară sau incapabilă de a genera suficiente idei care să ne susțină ca națiune? Ei bine, este o idee expirată. Și atunci începe jocul învinovățirii și chiar cei care l-au inventat devin furioși pentru că acest joc le scapă din mână.

Dar tu ai inventat jocul. Tu ai inventat Monopoly și acum ești furios că nu ți-au mai rămas bani în joc. Află că acestea sunt regulile. Tu le-ai generat. Totuși, să sperăm că atunci când vorbim despre rasă, clasă, gen, orientare sexuală sau orice altceva, încercăm să punem pe primul loc umanitatea altor oameni.

Prin urmare, cred că este extrem de important să recunoaștem că rasa este ceva inventat de oamenii albi. David Hume, Immanuel Kant și alte minți filosofice strălucite și-au folosit acuitatea lor filosofică în apărarea identității lor tribale. Și îl avem pe Thomas Jefferson,

¹ Colin Kaepernick (n. 1987): jucător de fotbal american. (N.r.)